

Голові спеціалізованої вченої ради Д 17.127.03

Класичного приватного університету,

доктору наук з державного управління,

професору В. М. Огаренку

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата наук з державного управління

Бритової Ганни Валентинівни на дисертаційну роботу

Сірика Владислава Вікторовича на тему «Організаційно-правові засади участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами», подану до захисту в спеціалізовану вчену раду Д 17.127.03

Класичного приватного університету на здобуття наукового ступеня

кандидата наук з державного управління

за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

1. Актуальність теми дисертації, її зв'язок з науковими програмами, темами

В умовах євроінтеграції одним із важливих завдань в Україні є модернізація системи державного управління, зокрема приведення організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами у відповідність до кращих міжнародних стандартів. Діяльність сучасних вітчизняних підприємств характеризується наявністю низки невирішених питань щодо регулювання управлінських функцій, розподілу повноважень керівних органів тощо. На цей час назріла потреба в удосконаленні організаційного та правового забезпечення участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами. Тому дослідження Сірика Владислава Вікторовича на тему «Організаційно-правові засади участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами» є актуальним.

Дисертаційна робота виконувалася в межах комплексного наукового проєкту Національної академії державного управління при Президентіві України «Державне управління та місцеве самоврядування» (державний реєстраційний номер 0199U002827) і пов'язане з науково-дослідними роботами за темою «Нормативно-правова модель демократичного урядування: засади, формування, об'єктивація» (державний реєстраційний номер 0112U002460).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їхня достовірність

Наукові положення, висновки і результати дисертаційного дослідження достатньою мірою обґрунтовані, базуються на теоретичних досягненнях багатьох відомих науковців, оригінальних авторських напрацюваннях та підтверджуються належною апробацією результатів дослідження. Теоретико-методологічною основою дисертації стали фундаментальні положення, викладені в наукових працях вітчизняних та зарубіжних вчених з питань державного управління, нормативно-правові акти, статистична інформація, оприлюднена на сайтах та у довідниковій літературі, а також результати власних досліджень автора. Список використаних джерел налічує 209 найменувань.

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, є обґрунтованими, логічними, достовірними.

Різноманітність методів наукового дослідження (с. 15–16), використаних дисертантом, зумовила вирішення поставлених завдань та досягнення мети дослідження – науково-теоретичного обґрунтування правового й організаційного забезпечення участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами та надання рекомендацій щодо їхнього вдосконалення.

Емпіричну базу дослідження становлять нормативно-правові акти України, документи міжнародних організацій, звіти органів публічної влади

та матеріали практики участі органів виконавчої влади в управлінні державними підприємствами.

У дисертаційній роботі чітко визначено науковий апарат; структурований текст повністю спрямований на реалізацію завдань дослідження.

У першому розділі дисертації «Теоретична характеристика організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами» автором розкрито сутність цього поняття; здійснено оцінку стану теоретичного дослідження організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами; обґрунтовано зміст управління державними комерційними підприємствами (п. 1.2); проаналізовано зарубіжний досвід участі органів виконавчої влади в управлінні державними підприємствами (п. 1.3).

Вартою уваги, на нашу думку, є запропонована дисертантом дефініція понятійного конструкту «організаційно-правові засади участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами» – «сукупність правових норм та визначених ними функцій, а також інституцій, які здійснюють управління державними комерційними підприємствами у складі комплексного механізму управління державними підприємствами, що включає сукупність складових, визначальними серед яких є правове забезпечення та організаційне забезпечення» (с. 62–63).

У другому розділі «Стан правового та організаційного забезпечення участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами в Україні» дослідником розкрито сутність і специфіку державного комерційного підприємства як об'єкта управління (п. 2.1); охарактеризовано правове забезпечення участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами; узагальнено ознаки державного комерційного підприємства як об'єкта управління (п. 2.2); висвітлено зміст організаційного забезпечення участі органів виконавчої

влади в управлінні державними комерційними підприємствами (п. 2.3) тощо.

У третьому розділі «Удосконалення організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами в Україні» автор зробив спробу з'ясувати ефективність участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами (п. 3.1).

Привертає увагу авторська концептуальна схема організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами (с. 159), в якій представлено: основні принципи участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами; організаційне та правове забезпечення участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами; функції регулятора й суб'єкта управління, а також конкретизовано заходи з удосконалення організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами; заходи з удосконалення організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами; рівні, методи, форми організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами.

Дослідник запропонував напрями вдосконалення участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами (п. 3.2).

Автор довів доцільність удосконалення законодавчого регулювання порядку управління державними унітарними підприємствами (державними комерційними й казенними) в окремому законодавчому акті; встановлення відповідальності посадових осіб органів виконавчої влади, уповноважених здійснювати управління державними підприємствами, за результати управлінських рішень щодо підпорядкованих підприємств; встановлення критеріїв та порядку оцінювання ефективності діяльності органів виконавчої

влади, уповноважених виконувати функції управління державними комерційними підприємствами.

У загальних висновках викладено основні результати дослідження.

3. Наукова новизна результатів дослідження

Результати, отримані внаслідок проведеного дослідження, характеризуються достовірністю та науковою новизною, яка полягає в тому, що:

вперше:

– розроблено концептуальну схему організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами, змістовим ядром якої є організаційно-функціональне забезпечення процесу регулювання участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами в Україні та напрями вдосконалення організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами в Україні;

удосконалено:

– наукове розуміння механізму участі органів виконавчої влади в управлінні державними підприємствами як комплексного механізму, що включає сукупність складових, визначальними серед яких є правове (рівні, форми, методи й засоби) та організаційне забезпечення (функції й інституції);

– наукові підходи до визначення співвідношення в діяльності органів виконавчої влади функцій регулятора (контролю, моніторингу та нормативно-правового регулювання) і суб'єкта управління (планування, призначення й звільнення керівників, внутрішній аудит, утворення, реорганізація та ліквідація), зважаючи на окремі групи підприємств;

набули подальшого розвитку:

– положення щодо специфічних ознак державного комерційного підприємства порівняно з іншими організаційно-правовими формами

державних підприємств як об'єкта управління, серед яких – заборона відчуження їхнього майна без погодження з ФДМУ та уповноваженим органом виконавчої влади; відсутність взаємної відповідальності державного комерційного підприємства й держави в особі уповноваженого органу виконавчої влади за зобов'язаннями одне одного; неможливість поглинання іншими суб'єктами господарювання; неможливість застосування банкрутства в частині процедур санації та ліквідації без згоди уповноваженого органу виконавчої влади;

– наукові підходи до виокремлення видів управління державним комерційним підприємством у частині віднесення до них державного управління як здійснення управлінських функцій уповноваженими органами виконавчої влади та корпоративного управління, яке стосується організації внутрішнього управління державним комерційним підприємством і розподілу повноважень між його органами.

Результати дослідження викладено в 12 наукових публікаціях (4 – в наукових фахових виданнях, 1 – в зарубіжному виданні, 1 – в іншому виданні, 6 – у матеріалах науково-практичних конференцій), які додатково відображають здобутки автора, що відповідає встановленим вимогам.

4. Практичне значення результатів дослідження

Викладені в дисертаційній роботі результати можуть бути використані в: науково-дослідній роботі (для подальших теоретичних розробок з питань управління державними підприємствами в Україні); нормотворчій практиці (при вдосконаленні правового регулювання управління державними підприємствами); навчальному процесі (для підготовки відповідних розділів підручників та навчальних посібників, а також викладання навчальних дисциплін «Управління державним сектором економіки», «Правові засади управління організацією», «Адміністративне право», «Господарське право»); практиці функціонування органів виконавчої влади (при розробці державної політики власності для державних підприємств, які належать до сфери

їхнього управління; підготовці стратегій розвитку державного сектору економіки та окремих державних підприємств). Результати дисертаційної роботи у формі теоретико-методичних розробок та рекомендацій впроваджено: в практичній діяльності Головного науково-експертного управління Верховної Ради України (довідка про впровадження від 09.06.2017 № 16/5-21); при підготовці пропозицій щодо організації планово-фінансової роботи на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Міністерства молоді та спорту України, а також здійснення контролю за використанням фінансових і матеріальних ресурсів (довідка про впровадження від 24.06.21 № 5461/1); при розробці політики власності державного підприємства «Спортивний комплекс «Авангард» (довідка про впровадження від 23.06.2021 № 4/23-06-21).

5. Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату

Дисертація та автореферат оформлені згідно з чинними вимогами. Виклад основних наукових положень, висновків і рекомендацій у роботі – послідовний, грамотний, з чіткими формулюваннями; мова тексту дисертації відповідає нормам наукового стилю. Зміст автореферату – ідентичний основним положенням дисертації. Дисертаційна робота характеризується належною якістю та глибоким науково-методичним підходом автора до її виконання.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Відзначаючи загальний високий рівень дисертаційної роботи, її цілісність, логіку викладення матеріалу, та беззаперечний внесок автора у поглиблення організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами, водночас вважаємо, що окремі положення й тези є дискусійними і такими, що потребують певного уточнення.

1. На наш погляд, можна було б поглибити характеристику правового

забезпечення державного комерційного підприємства як об'єкта управління (п. 2.2) та чіткіше охарактеризувати проблеми правового забезпечення участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами в Україні.

2. Автор у дисертації зазначив, що для України корисним у контексті ефективного управління державним сектором є досвід Угорщини (с. 58), в якій ринкові перетворення на мікро- та макрорівні, як в часі, так і за змістом, проводились у взаємозв'язку. Проте дослідник не вказав, яким чином і в який саме спосіб можна використати цей досвід в українських реаліях. А це, на наш погляд, було б цілком доречним у межах першого розділу роботи.

3. На с. 107 дисертації автор підкреслює, що «сучасний стан правового забезпечення участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами в Україні вимагає вдосконалення існуючих законів, прийняття спеціального нормативно-правового акту щодо управління державними підприємствами, який би узгодив протиріччя правового регулювання і встановив управлінські процедури», проте не уточнює, яких саме законів. На наше переконання, це доцільно було би зробити.

4. Високо оцінюючи п. 3.2 (с. 151–178), в якому представлено концептуальну схему участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами, вважаємо, що доречно було би глибше обґрунтувати практичну необхідність запровадження такої схеми та пояснити її значення для вдосконалення організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами.

7. Загальний висновок

Висловлені зауваження та пропозиції не є принциповими, мають в основному рекомендаційний і дискусійний характер, впливають зі складності й багатогранності досліджуваної теми та окреслюють

перспективні напрями подальших наукових розробок досліджуваної проблематики та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Вважаємо, що наукове дослідження Сірика Владислава Вікторовича на тему «Організаційно-правові засади участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами», що відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління, є завершеним, самостійним і цілісним. Тему дисертації розкрито, завдання виконано, основні результати дослідження відображено в публікаціях автора.

Зважаючи на актуальність, наукову новизну, важливість одержаних дисертантом наукових результатів, їхню обґрунтованість і достовірність, можна стверджувати, що дисертаційна робота «Організаційно-правові засади участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами» відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. №567, а її автор – Сірик Владислав Вікторович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

доцент кафедри публічного управління та землеустрою
Класичного приватного університету,
кандидат наук з державного управління

 - Г.В. Бритова

Підпис Бритової Г.В. засвідчую.

Перший проректор з науково-педагогічної та наукової роботи
Класичного приватного університету,
доктор економічних наук, доктор юридичних наук,
професор

О.В. Покатаєва